

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΗ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗ ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥΠΟΛΕΩΣ
Κ. ΑΝΘΙΜΟΥ ΣΤΟ ΕΒΡΑΪΚΟ ΜΝΗΜΕΙΟ ΟΛΟΚΑΥΤΩΜΑΤΟΣ

Αλεξανδρούπολη, 3 Μαρτίου 2019

Ἄρχοντες τοῦ τόπου μας, ἐπισκέπτες τῆς περιοχῆς μας, ἀγαπητοί μου συμπολίτες,

Ὅταν, ἀποφασίσαμε μὲ τὸν Δήμαρχο τῆς πόλεώς μας νὰ ἐγκαθιδρύσουμε ἓνα μνημεῖο τῶν συμπατριωτῶν μας ἑβραίων ἀλεξανδρουπολιτῶν, δὲν φιλοδοξήσαμε νὰ κάνουμε πολιτικὴ παρέμβαση, οὔτε διπλωματικὴ κίνηση. Οὔτε φανταστήκαμε ὅτι ἡ ἡμέρα αὐτὴ θὰ προσλάμβανε τόση ἐπισημότητα ἢ ὅτι θὰ προσέλκυε τόσα ἐπίσημα πρόσωπα στὴν πόλη μας.

Εἶχαμε στὸ νοῦ μας κάτι πιὸ ἀπλό: νὰ θυμηθοῦμε ἀνθρώπους ποὺ ἔζησαν σ'αὐτὴν τὴν πόλη, ποὺ περπάτησαν στοὺς ἴδιους δρόμους, ποὺ ἀγάπησαν τὴν ἴδια τοπογραφία, ποὺ ἀγνάντεψαν τὴν ἴδια θάλασσα καὶ χάρηκαν τὰ ἴδια ἡλιοβασιλέματα μ'ἐμᾶς. Τόσο ἀπλά.

Μερικὲς φορές ξεχνᾶμε τὰ ἀπλᾶ καὶ ὁμορφα ποὺ μᾶς χάρισε ὁ Θεὸς καὶ γεμίζουμε τὴν ζωὴ μας μὲ ἰδεολογίες, μὲ φιλοσοφίες, μὲ θεολογίες, μὲ θεωρίες, ποὺ ὅταν γίνουν πράξεις ἐνδεχομένως νὰ μᾶς βοηθήσουν νὰ ζήσουμε καλύτερα, ἴσως ὅμως καὶ ὄχι! Ἐπειδὴ ὑπάρχουν ἰδεολογίες ποὺ σκοτώνουν, φιλοσοφίες ποὺ ὀπλίζουν χέρια, θεολογίες ποὺ σπέρνουν μῖσος, θεωρίες ποὺ γίνονται πράξεις ὀλέθριες καὶ ἀφανίζουν τὸν ἄνθρωπο! Ἄρα γε, τί ἀξία ἔχουν ὅλα χωρὶς τὸν ἄνθρωπο!

Ὁ Θεός, λέει ἡ «Γένεση» δημιούργησε τὸν κόσμον γιὰ χάρη τῶν ἀνθρώπων καὶ ὁ Χριστός, μετὰ τὴν Ἀνάστασή Του, προέτρεπε τοὺς μαθητὲς Του νὰ χαίρονται. Νὰ χαίρονται τὴν ζωὴ πίσω ἀπ' τὸ νόημά της καὶ πέρα ἀπ'αυτό. Νὰ χαιρόμαστε τὴν ζωὴ, ποὺ εὐτυχῶς ἔχει τόση πολιτισμικὴ ποικιλομορφία, ὥστε νὰ πορευόμαστε σὲ ἐνότητα ποὺ δὲν καταργεῖ τὸ ἐπὶ μέρους ἀλλὰ τὸ συμπληρώνει στὴν ἀναζήτηση τῆς ὁμορφιάς, τῆς χαρᾶς καὶ τῆς ζωῆς. «Ἐγὼ ἦρθα γιὰ νὰ ἔχετε ζωὴ καὶ περισσὴ ζωὴ» (Ἰω. 10,10), εἶχε πεῖ ὁ Χριστός!

Σήμερα ὁ κόσμος γύρω μας δὲν ζεῖ. Βάζει στόχους πολιτικούς, γεωστρατηγικούς, οικονομικούς καὶ κοινωνικούς καὶ στὸ βωμὸ αὐτῶν τῶν στοχῶν θυσιάζει ἀνθρώπους.

Όμως, ἐμεῖς ἐδῶ, ἔχουμε ἓνα ἄλλο παράδειγμα: οἱ ἐβραῖοι ἀλεξανδρουπολίτες μαζί μὲ τοὺς ρωμηοὺς τότε, μὲ τοὺς ρωμαιοκαθολικοὺς, τοὺς εὐαγγελικοὺς καὶ τοὺς ἀρμενίους ἔζησαν ἀρμονικὰ καὶ φιλικὰ. Καλλιέργησαν τὸ κοινὸ πνεῦμα τῆς ἐλπίδος καὶ τὸ ὄραμα γιὰ μιὰ κοινὴ πατρίδα, κοινὴ γιὰ ὅλους ὅσοι τὴν κατοικοῦν καὶ τὴν ποτίζουν μὲ τὸν ἰδρῶτα τους. Κοινὴ γιὰ ὅσους τὴν ἀγαποῦν καὶ τὴν θέλουν ἐλεύθερη καὶ τὸ ἴδιο οἰκεία πρὸς ὅλους. Κοινὴ γιὰ ὅλους ὅσοι θὰ μποροῦν μέσα στὴν πολιτιστικὴ παράδοση πού τοὺς ἀνέθρεψε νὰ προσεύχονται στὸ Θεὸ πού ἀποτελεῖ διήκουσα ἔννοια κάθε πολιτισμοῦ.

Ἔτσι ζήσαμε σ' αὐτὴν τὴν πόλη μέχρι τὸ 1943. Μέχρι τότε μοιραστήκαμε προσφυγές, πολέμους, κατακτητές, πείνες, ἐξορίες· ὅμως καὶ ὀράματα καὶ ἐλπίδες καὶ χαρὲς καὶ ἀγωνίες καὶ προσπάθειες πού εὐοδούμενες τελεσφόρησαν. Μέχρις ὅτου, ἦρθε ἐκεῖνος ὁ φοβερὸς Μάρτιος τοῦ 1943, ὅταν οἱ «αἰχμαλωτίσαντες ἡμᾶς» κατὰ πῶς λέει ὁ Προφητάνας, στιγμάτισαν μερικὲς οἰκογένειες ἀλεξανδρουπολιτῶν, τὶς ἐγκλώβισαν καὶ τὶς προώθησαν σὰν σφάγια, θυσία στὸ βωμὸ μιᾶς παράνοιας. Ἐκεῖνοι οἱ ἀλεξανδρουπολίτες εἶχαν ἐβραϊκὰ ὀνόματα, λάτρευαν τὸν Γιαχβέ, εἶχαν ἄλλες γιορτὲς ἀπ'τὶς δικές μας, ὅμως ἦταν συμπατριῶτες μας καὶ μᾶς πόνεσε πού τοὺς χάσαμε ἀπὸ ἀνάμεσά μας. Τότε δὲν μπορούσαμε νὰ κάνουμε κάτι νὰ τοὺς κρατήσουμε, ὅμως τώρα μπορούμε νὰ τοὺς ἐπαναφέρουμε στὴν μνήμη μας καὶ στὴν καρδιά μας. Τότε φοβηθήκαμε τοὺς κατακτητές μας, ὅμως τώρα μπορούμε νὰ ἐπαναστατήσουμε καὶ νὰ μὴν ἐπιτρέψουμε ποτέ πιά παρόμοιες τακτικές.

Θὰ μὲ ρωτήσετε· «γιατί, ὑπάρχει σήμερα τέτοιος κίνδυνος;» Κάποιοι στὸν πλανήτη μας πού φοβοῦνται τὴν ἐλευθερία ἀρνοῦνται τὸ ὀλοκαύτωμα. Κάποιοι πού ἀρνοῦνται τὸν πολιτισμὸ βεβηλώνουν ἐβραϊκὰ μνημεῖα. Ὅμως, ὅποιος σκέπτεται καὶ πράττει ἔτσι μισεῖ σύνολη τὴν ἀνθρωπότητα καὶ δὲν νοεῖται πολιτισμὸς χωρὶς τὴν συμβολὴ τῆς Παλαιᾶς Διαθήκης σ'αὐτόν, ἀλλὰ καὶ τῶν ἰσραηλιτῶν, «ᾧν ἡ υἰοθεσία καὶ ἡ δόξα καὶ αἱ διαθήκαι καὶ ἡ νομοθεσία καὶ ἡ λατρεία καὶ αἱ ἐπαγγελίαι, ᾧν οἱ πατέρες, καὶ ἐξ ᾧν ὁ Χριστὸς τὸ κατὰ σάρκα» (Ρωμ. 9,4).

Ἐμεῖς ἐδῶ, δὲν ἐμφορούμαστε ἀπὸ παρόμοιες πλάνες. Τιμᾶμε τοὺς συμπατριῶτες μας ἐπειδὴ μᾶς λείπουν. Ἡ ψηφίδα τῆς πολιτισμικῆς τους χροιάς ἀπουσιάζει ἀπὸ τὸ ψηφιδωτὸ τῆς τοπικῆς ἱστορίας μας. Βεβαίως, ἡ πράξη μας αὐτὴ, σήμερα, δὲν εἶναι μόνο μιὰ ρομαντικὴ

έπιστροφή στο ιστορικό μας παρελθόν, είναι και ρωμαλέα επέκτασή μας στο μέλλον. Θέλουμε να διδάξουμε σε κάποιες φοβισμένες, ανήλιαγες πλευρές της Εύρώπης, αυτό που γράφει ο ευαγγελιστής Ματθαίος, ότι «είμαστε παιδιά του ένου Θεού, που ανατέλλει τον ήλιο του για κακούς και καλούς και βρέχει σε δικαίους και άδικους» (Ματθ.5,45). Αὐτός ὁ Θεός, «ὑποφέρει ὅταν ἀφανίζονται τὰ πλάσματά του», γράφει ἡ Σοφία Σολομώντος (1,13). Αὐτὸν τὸν Θεό, ὅταν θελήσουμε νὰ Τὸν πλησιάσουμε, «χρειάζεται πρῶτα νὰ ἔχουμε συμφιλιθεῖ με τοὺς ἀδελφούς μας συνανθρώπους μας» (Ματθ. 5, 23-24). Μπορεῖ ὁ καθένας μας νὰ Τὸν βλέπουμε ἀπὸ διαφορετικὴ ὀπτικὴ γωνία, ὅμως, εἶναι ὁ ἴδιος ὁμορφος, εὐγενικός καὶ τρυφερός Θεός τῆς ἀγάπης ποὺ δημιούργησε τὸν κόσμον καὶ τὸν συντηρεῖ μετὴν πρόνοιά Του μέχρι σήμερα.

Κύριε Δήμαρχε,

Σ'αὐτὸ τὸ κεντρικὸ σημεῖο τῆς πόλεώς μας, στὴν αὐλὴ τοῦ Καθεδρικοῦ Ναοῦ τῆς Ἐπισκοπῆς μας, μαζί με τὶς προτομὲς τῶν προκατόχων μας μητροπολιτῶν, δίπλα στὸ μνημεῖο τῶν ρώσων στρατιωτῶν, σὲ ἀπόσταση ἀναπνοῆς ἀπὸ τὴν κάποτε ἐβραϊκὴ Συναγωγὴ, κοντὰ στὸν Καθολικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγ. Ἰωσήφ, τὸν Εὐαγγελικὸ Ναὸ καὶ τὸν Ἀρμενικὸ τοῦ Ἁγ. Γκαραμπέτ, σήμερα οἰκοδομοῦμε ἓνα μνημεῖο τῶν ἐβραίων ἀλεξανδρουπολιτῶν, ἔργο τοῦ συμπολίτου μας μαρμαρογλύπτη κ. Νικολάου Μουσουνάκη. Σᾶς συγχαίρω γι'αὐτὴν τὴν πρωτοβουλία καὶ τάσσομαι δίπλα στὴν ἀπόφασή σας.

Κάποιοι ἤρθαν καὶ μᾶς εἶπαν ὅτι ἄλλοῦ, σ'ἄλλα μέρη, παρόμοια μνημεῖα βεβηλώνονται. Οἱ βεβηλώσεις μνημείων δὲν εἶναι πράξεις ἀνθρώπινες, πολὺ περισσότερο δὲν εἶναι χριστιανικές. Σ' ἐμᾶς δὲν θὰ συμβεῖ κάτι τέτοιο, ἐπειδὴ ὁ λαός μας γνωρίζει ὅτι τὸ Δεδέ-αγάτς ἔφτασε νὰ γίνεῖ ἡ σημερινὴ Ἀλεξανδρούπολη ἐπειδὴ ἀκριβῶς ἤξερε νὰ ἀπομυζᾷ πολιτισμούς καὶ νὰ τρέφεται ἀπὸ τοὺς εὐώδεις χυμούς τους. Καὶ ἔτσι θὰ προχωρήσουμε στὸ αὐριο. Μέχρις ὅτου, ὁ καθένας ποὺ νιώθει διαφορετικὸς ἢ ξένος, παύσει νὰ φοβᾶται πάνω στὴ γῆ. Μέχρι τότε ὁ Χριστὸς θὰ εἶναι ξάγρυπνος στὴ Γεθσημανῆ καὶ ἡ «ἐπὶ γῆς εἰρήνη» τῆς Βηθλεέμ δὲν θὰ γίνεταὶ πραγματικότητα». Λοιπόν, ἡ ἀνθρωπότητα ἔχει πολὺ δρόμον ἀκόμα, μέχρι νὰ γίνεῖ ἀνθρωπότητα. Κι ὅταν γίνεῖ, θὰ χρειαστεῖ νὰ καταβάλλει μεγάλο κόπον μέχρι νὰ γίνεῖ παράδεισος. Τὸ εὐχομαι καὶ προσεύχομαι γι'αὐτό.